

21. Inanna's reis naar de Onderwereld (I)

De beroemdste mythe over de Sumerische godin Inanna gaat over haar reis naar de onderwereld. Inanna heerst als planeet Venus niet alleen over de hemel, zij daalt ook geregeld af in de onderwereld. In de onderwereld sterft Inanna. Hoe kwam zij daar weer levend uit te voorschijn? De mythe vertelt het ons.

Inanna had vanuit de hoge hemel haar blik op de Onderwereld gericht, zo begint de mythe. De Onderwereld - 'Het Land zonder terugkeer' - was het domein van de godin Ereškigal, de koningin (ereš) van de Onderwereld (ki-gal). Inanna vertrekt in vol ornaat. Op haar hoofd zet ze haar tulband, de tooi van de woestijn. Ze bindt haar diadeem op haar voorhoofd. Ze doet een lazurstenen halsketting om haar nek en hangt dubbele parelrijen op haar boezem. Haar lichaam hult zij in de hemelse koningsmantel. Op haar ogen brengt ze zwarte kool aan. Ze spelt haar broche op en om haar polsen doet ze gouden banden. In haar hand houdt zij de ring en de staf. Zo opgetooid gaat Inanna naar het Land zonder terugkeer.

Maar voordat Inanna daadwerkelijk vertrekt geeft ze nog instructies aan haar trouwe dienaress Ninšubur. Je moet, zegt Inanna, voor mij luide jammerklachten aanheffen wanneer ik in de onderwereld zou achterblijven. Je moet in mijn tempel op de trommel slaan en een ronde langs de andere godenverblijven maken. Je moet in je ogen wrijven en je neus met je nagels openkrabben, je moet je zware dijen bekrassen, op *de plaats waar mensen het niet met elkaar over hebben*. Je moet je armoedig kleden, als een weduwe. Zo moet Ninšubur hulp gaan zoeken om haar meesteres uit de onderwereld te bevrijden, als zij na drie dagen niet is teruggekeerd. Nu is Inanna klaar om naar het Egal-Ganzer, letterlijk: 'Paleis van de onderwereld' te gaan. Maar de toegang wordt bewaakt door de poortwachter van de onderwereld, die niet van plan is Inanna zo maar binnen te laten.¹

Toen Inanna bij het Egal-Ganzer aangekomen was, sloeg zij met dreigende vuist op de deur van de hellekrocht, en schreeuwde boos naar het paleis van de hellekrocht: 'Doe open, deurwachter, doe open! Doe open, Neti, doe open: ik alleen wil binnenkomen!'

Neti, de poortwachter, zal niet vaak in zijn leven iemand ontmoet hebben die zo graag toegang wilde hebben tot de onderwereld. Maar hij laat zich niet afschrikken en vraagt Inanna beleefd waarom ze naar binnen wil. Inanna vertelt hem dat ze de rouwrituelen voor de echtgenoot van Ereškigal wil bijwonen. Of dit de ware reden is valt te betwijfelen. Neti trapt er dan ook niet in. Hij zegt dat zij moet wachten en spoedt zich naar zijn meesteres Ereškigal en brengt haar bezorgd verslag uit over Inanna die met alle geweld de onderwereld wil betreden. De koningin reageert gealarmeerd en slaat woedend op haar dijen. Wat heeft de komst van Inanna te betekenen? Ereškigal vreest dat haar hetzelfde lot te wachten staat als degenen over wie zij heerst. Zal ze zelf ook net als de doden water moeten drinken in plaats van bier, of modder moeten eten in plaats van brood? Ereškigal besluit dan dat ze de confrontatie met Inanna beter niet uit de weg kan gaan en zij draagt Neti op om de grendels van de zeven poorten van de hel te openen. Bij elke poort moet hij Inanna één voor één van al haar kleren en sieraden ontdoen. Neti voert gewetensvol de bevelen van Ereškigal uit. Bij elke poort eist hij een kledingstuk of sieraad van Inanna. Als zij vraagt waarom dat is, antwoordt Neti dat ze moet zwijgen en zich niet moet verzetten tegen de gebruiken van de onderwereld. Zo verliest Inanna achtereenvolgens haar tulband, haar diadeem, haar lazurstenen ketting en dubbele parelrijen op haar boezem, de koningsmantel en het borststuk en haar gouden banden en de ring en de staf die zij in haar hand hield. Al deze kledingstukken en sieraden hadden met Inanna's vruchtbaarheidsmagie te maken. In de oudheid werden deze versierselen gedragen door een jonge bruid om haar vruchtbare vermogens voor iedereen zichtbaar uit te dragen. Maar in de onderwereld is geen vruchtbaarheid, daar heerst de dood.

Poedelnaakt staat Inanna voor Ereškigal. Zij had zich door Ereškigal laten misleiden door gehoorzaam bij elke poort een kledingstuk of sieraad af te staan. Het was een truc geweest om Inanna van al haar goddelijke machten te beroven.

¹ De mythe *Inanna's Hellevaart* werd vertaald door Herman Vanstiphout, *Heleden en goden van Sumer*, 1998, p. 210-228

Volgende week: Inanna's reis naar de Onderwereld (II)

